

Riksdagens protokoll

2007/08:8

Tisdagen den 2 oktober

Kl. 13.30 – 14.58

Protokoll
2007/08:8

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 25 och 26 september.

2 § Anmälan om kompletteringsval till trafikutskottet

Andre vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Katarina Köhler som suppleant i trafikutskottet under Ibrahim Baylans ledighet.

Andre vice talmannen förklarade vald *under tiden den 2 oktober–31 december* till

suppleant i trafikutskottet

Katarina Köhler (s)

3 § Meddelande om frågestund

Andre vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 4 oktober kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Fredrik Reinfeldt (m).

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2007/08:1

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:1 Ersättning till telekunder
av Carina Adolfsson Elgestam (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 26 oktober 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.
Stockholm den 20 september 2007
Näringsdepartementet
Åsa Torstensson (c)
Enligt uppdrag
Margareta Gårdmark Nylén
Tf. expeditionschef

Interpellation 2007/08:4

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:4 Försvarsanslagen och Sveriges insatser i utlandet

av Krister Örnfjäder (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 oktober 2007.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet befinner sig på resa under de svarstillfällen som finns före den 16 oktober 2007.

Stockholm den 28 september 2007

Försvarsdepartementet

Sten Tolgfors (m)

Enligt uppdrag

Helena Lindberg

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:7

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:7 Social dumpning av konsumentregler

av Egon Frid (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 26 oktober 2007.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang och tjänsteresa.

Stockholm den 26 september 2007

Justitiedepartementet

Nyamko Sabuni (fp)

Enligt uppdrag

Cecilia Bergman

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:8

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:8 Brister i förberedelserna till Nordic Battle Group

av Gunilla Wahlén (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 oktober 2007.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet befinner sig på resa under de svarstillfällen som finns före den 16 oktober 2007.

Stockholm den 28 september 2007

Försvarsdepartementet

Sten Tolgfors (m)

Enligt uppdrag

Helena Lindberg

Expeditions- och rättschef

Prot. 2007/08:8
2 oktober

Interpellation 2007/08:9

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:9 HBT-personer och utlandstjänst
av Gunilla Wahlén (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 oktober 2007.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet befinner sig på resa under de svarstillfällen som finns före den 16 oktober 2007.

Stockholm den 28 september 2007

Försvarsdepartementet

Sten Tolgfors (m)

Enligt uppdrag

Helena Lindberg

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:18

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:18 Uppgradering av JAS 39 Gripen
av Peter Rådberg (mp)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 oktober 2007.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet befinner sig på resa under de svarstillfällen som finns före den 16 oktober 2007.

Stockholm den 28 september 2007

Försvarsdepartementet

Sten Tolgfors (m)

Enligt uppdrag

Helena Lindberg

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:23

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:23 Rådet för utförsäljning av statliga företag
av Alf Eriksson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 23 oktober 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa utomlands.
Stockholm den 27 september 2007
Näringsdepartementet
Mats Odell (kd)
Enligt uppdrag
Dag Ekman
Expeditionschef

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2007/08:3 om förbud mot azofärger

Anf. 1 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Gunvor G Ericson har frågat äldre- och folkhälsoministern om inte EU:s skyddsklausul med hänvisning till folkhälsan bör nyttjas för att återinföra förbudet mot azofärger i Sverige eller att initiativ bör tas för att agera på annat sätt. En fråga har också ställts om vilka åtgärder som kommer att vidtas i syfte att ändra den rättsliga grunden för EG:s livsmedelslagstiftning så att det blir tydligt att den syftar till att förbättra människors hälsa och miljö och inte enbart att främja den fria rörligheten på EU:s fria marknad.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag börjar med att besvara din andra fråga om valet av rättslig grund för EG:s livsmedelslagstiftning. Det finns enligt min mening inte några skäl att agera eftersom det av EG:s allmänna livsmedelslag tydligt framgår att inga livsmedel som inte bedömts säkra ur hälso- och miljösynpunkt får förekomma på marknaden. Den riskvärdering som sker i den europeiska myndighetens regi, Efsa, tillsammans med den riskhantering som sker inom ramen för kommissionens genomförandekommittéer borgar för att prövningen av azofärgämnenas säkerhet blir tillfredsställande bred och genomlyst.

Som svar på din första fråga ser jag ingen anledning att återinföra förbudet mot azofärgämnen nationellt genom att nyttja skyddsklausulen i EU. Det finns inom ramen för EU en utstakad process för att pröva att de tillsatser som finns på marknaden är säkra. Prövningen är givetvis inte definitiv utan sker fortlöpande allteftersom till exempel nya vetenskapliga rön eller tekniska uppgifter som kan påverka bedömningen av ett livsmedel tas fram. Det är en process som vi har förtroende för och aktivt deltar i tillsammans med de andra medlemsstaterna. Det finns heller inget som tyder på att frågan om azofärgämnenas säkerhet inte kommer att prioriteras av alla berörda parter och slutföras inom en rimlig tidshorisont. Efsa håller, som du nämner i din interpellation, för närvarande på att ompröva alla EU-godkända tillsatser. När Efsa för några år sedan påbörjade denna omprövning förordade Sverige att Efsa skulle börja med färgämnestillsatserna och då särskilt azofärgämnena. Så skedde, och Efsa som enligt planerna skulle ha slutfört utvärderingen nu i september kommer att behöva lite mer tid för att också kunna ta hänsyn till resultatet av den brittiska studien.

Sverige har alltsedan vårt förbud mot azofärgämnen togs bort 1999 på olika sätt även bevakat och följt upp frågan om azofärger nationellt. Livsmedelsverket har till exempel fortlöpande övervakat konsumenternas

intag av azofärgämnen och bedömde i en rapport 2006 om livsmedelstill-satser att azofärgämnen i livsmedel inte var ett allergi- eller hälsomässigt problem. Svensk industri och handel har en restriktiv inställning till användning av azofärgämnen. Detta har till skillnad från situationen i Storbritannien lett till att svenska barn utsätts för förhållandevis liten exponering av azofärgämnen.

Avslutningsvis vill jag betona att de övervägande som Efsa utvärdering kommer att analyseras noga i syfte att få fram ett bra underlag för de fortsatta diskussionerna fram mot ett beslut. Det är ett beslut som i enlighet med EU:s livsmedelslagstiftning ska använda sig av såväl säkerhetsmarginaler som försiktighet.

Anf. 2 GUNVOR GERICSON (mp):

Fru talman! Jag ska börja med att tacka för svaret, även om jag känner att svaret är så märkligt såtillvida att hälsa alltid är lika med producentperspektiv. Det är inte första gången jag har försökt att ställa frågor till hälsoministern och det är jordbruksministern som svarar. Jag har respekt för att ni har den arbetsfördelning ni har, men jag kan tycka att det är något märkligt att perspektivet folkhälsofrågor lyfts upp på det sättet det gör.

När det gäller den här sakfrågan kan man fundera över att det vid andra interpellationsdebatter i kammaren har sagts att det är viktigt att man bedömer livsmedel ur både hälso- och miljösynpunkt. Så har inte alltid skett inom EU. För inte så länge sedan diskuterade vi i kammaren sötningsmedlet sukralos. När det prövades bedömdes det ur hälsosynpunkt, men det var tveksamt vilka miljöegenskaper denna produkt har. Tyvärr utgår EU:s livsmedelslagstiftning från ett snävt synsätt när det gäller hälsoaspekter.

Självklart är det bra att regeringen hyser god tro till myndigheterna, men man behöver också syna korten. Det är inte så att det finns andra azofärgämnen nu än de som fanns före 1999 som Sverige hade förbjudit. Det är inte så att de har blivit mindre farliga nu. Snarare är det så att kunskapen ökar. Efsa har i sin ambition att gå vidare med resultaten från den brittiska studien sagt att det ska ske en förlängning. Det är bra.

Regeringen säger att Sveriges industri och handel generellt har en restriktiv inställning till användningen av azofärger, men det underlättar inte för oss konsumenter. Svenska barn utsätts för en förhållandevis liten exponering. Men även om det är så generellt kan det ändå innebära en risk för andra.

Det framgår tyvärr tydligt i svaret att producent går före konsument. Jag undrar hur regeringens ambitioner ser ut eftersom det inte går att läsa ut av svaret. Det handlar mer om att vänta på vad EU ska göra.

Som jag sade förut är det ganska tydligt att det är samma azofärgämnen vi pratar om nu som det handlade om före 1999.

Den brittiska studien är en ganska stor och omfattande studie, så det är viktigt att Efsa nu går vidare. Men det skulle vara bra för till exempel de tjänstemän på Livsmedelsverket som nu sitter i det råd som ser över tillsatsdirektiven att också ha lite stöd i ryggen från de politiska ambitionerna i Sverige. Jag tycker att det är viktigt att inför behandlingen i EU försöka skicka med vad vi i Sverige vill.

Jag måste avslutningsvis fråga: Vad betyder det sista stycket i svaret? Vill man betona den övervägande utvärderingen? Jag har läst det här stycket flera gånger. Vad är egentligen regeringens ambition? Det kan jag inte läsa ut av detta svar.

Anf. 3 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt mig betona att den rapport som Storbritannien har presenterat är intressant. Av det skälet håller vår svenska myndighet, Livsmedelsverket, nu på att analysera den noga. Storbritannien har lämnat över sin rapport till den europeiska organisationen Efsa, som för närvarande också håller på att analysera den.

Det är på så sätt jag tycker att vi ska arbeta, fru talman. När nya rön kommer fram hos oss eller någon annanstans, inom eller kanske till och med utanför Europeiska unionen, måste vi hjälpas åt för att få fram bästa möjliga utvärdering och påföljande resultat av en sådan utvärdering. Det är så vi måste arbeta i en global värld, det vill säga att vi hjälps åt. Vi kan inte hålla på var och en för sig och alltid göra allting själva, utan vi måste som sagt hjälpas åt.

Detta bygger på att vi litar på varandra. Det bygger på att vi är ärliga vid presentationen av våra resultat, att vi använder de resultat som vi får fram på olika sätt vetenskapligt och att vi inte tror utan använder vetenskapen som grund vid de bedömningar som slutligen måste göras.

Låt mig också påpeka, fru talman, att min inställning vad gäller mat är att mat ska vara sund och säker. Om jag får skämta lite grann tycker jag dessutom om när mat är god.

Om vi ska få de produkter som vi vill ha på vårt matbord måste vi lita på andra. Eftersom vi av naturliga skäl, klimatologiska skäl, inte kan framställa allt i vårt land måste vi ha ett utbyte med andra länder. Det i sin tur förutsätter att vi litar på andra länders myndigheter när vi gör de bedömningar som vi ska göra kring den mat som vi använder i våra hushåll och annorstädes.

Därtill har vi på vår kontinent och i vårt land lagt till ett mått av försiktighet. Vi säger att även om vetenskapen säger till oss att saker och ting är sunda och säkra har vi ett försiktighetsmått. Det gör att vi sätter gränser betydligt lägre än vad vi egentligen skulle kunna göra utifrån den vetenskap som vi använder oss av vid de bedömningar som görs.

Avslutningsvis, fru talman, måste jag erkänna att mitt svar i det sista stycket kanske inte är alldeles glasklart. Vi kommer alltså att använda oss av Efsas utvärdering och analysera den noga när den kommer. Det är innebörden i det stycket.

Anf. 4 GUNVOR GERICSON (mp):

Fru talman! Jag delar synen att det är vetenskap som ska ligga till grund, och därför är det viktigt att man tar hänsyn till att Sverige hade gjort ett ställningstagande. Det var inte på grund av tyckande eller tro som Sverige beslutade att vi inte skulle ha azofärgämnen i vårt land. Det fanns en grund för det, och det var att det fanns hälsorisker. Därmed försökte Sverige få till stånd ett undantag. Men vi var tvungna att ge oss därför att vi inte kunde leda i bevis att det var farligt, i stället för att man från den andra sidan bevisade att det var ofarligt. Det är ett bekymmer att det är så.

Jag delar ministerns syn på att mat ska vara god – därom tycker vi lika.

Mat är inte alltid vad man tror, tyvärr. Jag vet inte om ministern har läst boken *Den hemlige kocken*, som kom ut nu i veckan. Där talas det om smöraromer, senapspulver, maltodextrin, socker, vatten och stabiliseringsmedel. Gräddvaniljglass är inte alltid det som utlovas, utan vaniljen är snarare gjord på lignin från kasserad granved än av vaniljorkidén.

Det är mycket vi tror att maten är. Visst ska vi lita på andra, men vi kan inte gå på tro. Det behövs faktiskt vetenskap för att man ska kunna se vilka effekter det har när man tillsätter så mycket olika tillsatser i mat.

När Efsa och andra myndigheter tidigare har provat har man provat utifrån varje ingrediens för sig. Om det nu är så att ett antal azofärgämnen, tillsatser i form av aromer och tillsatser i form av konserveringsmedel påverkar oss är det väl rimligt att man gör sådana tester ordentligt och har en försiktighetsprincip som innebär att det inte är fritt fram att använda tills man vet. Nu är det i stället tvärtom, och vi får vänta och se om myndigheterna hittar något farligt.

Jag tycker att det är jättebra att Efsa har sagt att man ska gå vidare. Men jag kan inte höra att man har någon ambition att se till att det är kvalitet i våra livsmedel. Det vore väl bättre att ha sådana livsmedel att vi konsumenter inte behövede läsa en innehållsförteckning som är så lång att vi inte förstår hälften, med många konstiga ord därtill.

I fallet med azofärgämnen tycker jag att det är viktigt att visa att det finns ett konsumentintresse och inte bara ett producentintresse. Som konsument måste man kunna lita på producenten – ja, men man ska också kunna veta att de ämnen som är farliga inte finns i vår mat. Tyvärr är inte det fallet.

Det är bra att ministern erkänner att det sista stycket inte var så tydligt. Jag har läst det flera gånger. Jag hade ändå hoppats att ministern inte bara ville vänta och se utan skulle uttrycka en vilja att livsmedel ska testas ordentligt, och att vi kan skicka med våra representanter som sitter i rådet och går igenom alla tillsatsämnen att de ska fasa ut dem som det finns minsta lilla misstanke om har hälsovådliga effekter.

Anf. 5 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Omprövningen av samtliga godkända färgämnestillsatser kommer inom en snar framtid att ha slutförts. Därefter, inom en lika snar framtid, ska frågan om färgämnen hanteras av ingående medlemsstater tillsammans med EU-kommissionen. Det finns, som jag ser det, ingen anledning att inte avvakta den här processen så att vi får allas bedömningar.

Sverige har dessutom – jag vill poängtera det i den här debatten, som jag också tidigare har nämnt – aldrig släppt frågan om azofärgämnen, utan vi har haft användningen av dessa ämnen under ständig uppsikt. Så sent som 2006 presenterades en rapport från Livsmedelsverket som redovisades för den dåvarande regeringen, och i den gjordes en grundlig genomgång av läget.

Det är alltså på detta sätt EU med gemensamma krafter kan bidra till att vi får ökad kunskap och kan fatta rätt beslut. Efter Efsas riskvärdering kommer något som heter riskhantering. I den hanteringen kommer även andra aspekter att beaktas, vilket jag måste poängtera i den här debatten

eftersom interpellanten tog upp denna frågeställning. Även andra aspekter kommer alltså att analyseras och vägas in – allt ifrån konsumentfördelar till miljöaspekter, märkning och sådant. Detta är en viktig princip som jag ser gagnar konsumenterna därför att vi hjälps åt, inte minst vad gäller informationsutbyte och när det gäller att med vetenskap pröva varandras slutsatser.

Låt mig på nytt i denna replikomgång ta upp frågan om konsumentmakt. Det är vi konsumenter som ytterst bestämmer vad som ska framställas och tillhandahållas i olika handelsled. Finns det ingen konsumentefterfrågan vågar jag – så smålänning jag är – slå vad om en rätt stor peng att en sådan produkt inte tillverkas. Vi måste använda konsumentmakten om vi tycker något och också på så sätt få fram en högre kvalitet på de livsmedel vi konsumerar dagligdags.

Anf. 6 GUNVOR G ERICSON (mp):

Fru talman! Det är bra att man inte släpper frågan. Men att man inte släpper frågan tycks inte vara detsamma som att man håller tummen på utan snarare att man följer efter och ser vad som händer.

Kunskap är makt, visst, men om man verkligen ska kunna ha en konsumentmakt och styra genom efterfrågan måste man som konsument kunna se vad en produkt innehåller. Och det är minsann inte alltid lätt. Ta till exempel bensinstationers godishyllor. Hur ska man kunna se vad de olika godissorterna där innehåller? Då måste man särskilt fråga. I vissa affärer har man på varje låda eller varje burk en innehållsförteckning med massor av olika E-nummer som man kan läsa sig till, men så är det inte överallt.

Jag tycker att det är viktigt att vi som konsumenter så att säga ska kunna handla med fötterna och använda vår konsumentmakt. Men för att vi ska kunna göra det måste vi också kunna få kunskap. I frågan om azofärgämnen bygger tyvärr kunskapen på att man har prövat varje ämne för sig. Därför är det faktiskt väldigt bra att denna studie nu har kommit. Det vore viktigt att Sverige åtminstone kunde uttrycka någon form av viljeinriktning när det gäller att man ska testa på flera olika sätt för att se att ett ämne inte är farligt. I stället för att bevisa att ett ämne är farligt borde man bevisa dess ofarlighet.

Hur kan jag som konsument veta att en vara innehåller azofärgämnen eller konserveringsmedel? Då måste jag läsa innehållsförteckningarna. Tyvärr har vi mycket kvar att göra även när det gäller innehållsförteckningar, som i dag är väldigt svåra att läsa.

Jag hoppas verkligen att Efsa och svenska myndigheter trots att det inte finns något politiskt tryck från regeringen ser till att de här undersökningsresultaten sprids.

Anf. 7 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Tack för interpellationen, Gunvor G Ericson. Detta är viktiga frågeställningar, inte minst med tanke på att vi använder livsmedel och äter varje dag. Vi ska vara aktsamma när vi väljer livsmedel eftersom vi får i oss det vi äter i vår kropp.

I dagsläget finns elva godkända azofärgämnen. De är syntetiska. Av dessa används för närvarande sju i livsmedel som färgas – det kan vara drycker, godis eller sylt, för att ta några exempel. Det är inte tillåtet att använda dem i de så kallade baslivsmedlen.

Här har konsumenten ett val att göra. Vid handelsplatsen bör det finnas en märkning. Gör det inte det kan ju konsumenten avstå från att handla sådant som han inte är hundra procent säker på vad det innehåller. Detta är val nummer två som konsumenten kan göra. Detta säger jag apropå något som jag tycker det är viktigt att prata om, nämligen konsumentmakt. Denna makt är effektiv om en konsumentgrupp vill att någon produkt eller något ämne inte ska finnas på marknaden.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2007/08:5 om arbetslösa och långtidssjukskrivna med ärenden hos kronofogden

Anf. 8 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Egon Frid har frågat mig vad jag avser att göra för att de människor som till följd av arbetslöshet och långtidssjukskrivning redan befinner sig i en ekonomiskt utsatt situation inte ska bli föremål för in-
drivning hos Kronofogdemyndigheten till följd av obetalda a-kasseavgifter.

Frågan är ställd mot bakgrund av att Egon Frid blivit uppmärksam-
mad på att arbetslöshetskassorna under hösten kommer att bli hårdare i sin hantering av de personer som straffat ut sig från arbetslöshetskassan genom att låta bli att betala medlemsavgiften.

Regeringen genomförde den 1 januari i år förändringar av finansie-
ringen av arbetslöshetsförsäkringen. Syftet med reformen var att skapa
motiv för arbetslöshetskassorna och fackförbunden att medverka till att
arbetslösheten hålls tillbaka men även att skapa motiv för arbetslöshets-
kassorna att skärpa kontrollen så att ersättning inte betalas ut felaktigt.

Den bestämmelse som medför att den som inte betalat sin medlems-
avgift för en viss månad inte omedelbart förlorar sitt medlemskap är en
skyddsregel. Genom att aktivt informera arbetslöshetskassan om att man
vill utträda kan medlemmen undgå att betala medlemsavgift för längre
tid än som önskas, men så länge man är medlem och omfattas av arbets-
löshetsförsäkringen ska man betala sin medlemsavgift.

I samband med förändringar av de regelverk som arbetslöshetskassorna handhar är det viktigt att arbetslöshetskassorna anpassar sina rutiner och informerar sina medlemmar om kommande förändringar samt om eventuella konsekvenser som det nya regelverket kan medföra. På så sätt kan den situation som Egon Frid nämner i sin interpellation undvikas.

Förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen har ställt stora krav på arbetslöshetskassorna, och regeringen har därför i budgetpropositionen föreslagit att de ska kompenseras med 250 miljoner kronor för de administrativa kostnader som förändringarna medfört.

Regeringen har vidare föreslagit att ytterligare en grupp, arbetslösa med sjukpenning, från den 1 juli 2008 ska undantas från skyldigheten att erlägga medlemsavgift som ska täcka arbetslöshetskassans kostnader för den så kallade arbetslöshetsavgiften.

Mot bakgrund av ovanstående avser jag inte att vidta någon ytterligare åtgärd i denna fråga.

Anf. 9 EGON FRID (v):

Fru talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för svaret. Den här frågan berördes vid frågestunden i torsdags av Sven-Erik Österberg. Interpellationen var aktuell redan i somras, men det fanns ingen lämplig tid för besvarandet, men det hittade vi i dag i stället.

Att regeringen inte avser att göra något mer än det förslag som ministern nyss läste upp är ett av grundproblemen när det gäller det som tas upp i interpellationen. Det är ju ett fördelningspolitiskt perspektiv i interpellationen. Det handlar naturligtvis om hur människor drabbas av de fördelningspolitiska beslut som regeringen har fattat.

Detta berör över 300 000 människor som har lämnat a-kassorna som en följd av regeringens politik. De flesta har, som arbetsmarknadsministern känner till, straffat ut sig genom bristande betalning, vilket tar tre månader.

Ministern säger i svaret att kassorna ska informera sina medlemmar om att man kan lämna sitt medlemskap och på så vis förhindra att man straffar ut sig. Men vi kan nog ändå utgå från att de flesta som har lämnat a-kassorna har gjort det på grund av bristande betalning. Då har de också en rest till a-kassorna bestående av tre månadsavgifter, ca 1 000 kronor per person.

Många som har de här skulderna till arbetslöshetskassan har säkert betalningsförmåga. Men vi vet också att en stor grupp består av de människor som utifrån regeringens fördelningspolitik inte har betalningsförmåga i fråga om dagliga utgifter och absolut inte när det gäller att betala a-kasseavgiften eller en skuld som förmodligen kan uppkomma på grund av detta.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF, Arbetslöshetskassornas Samorganisation, SO, alla arbetslöshetskassor och naturligtvis de medlemmar som måste lämna och har lämnat på grund av att de inte har råd är mycket oroliga över vad som händer när ministern hänvisar till att regeringen inte kan göra mer och inte tänker göra mer än det som ministern läste upp i svaret. Ministern stoppar tyvärr huvudet i sanden och låtsas som att problemet inte existerar, kan jag tycka.

Ministern har tidigare i en debatt, som jag också hänvisar till, jämfört situationen för en arbetstagarare med att man, om man har en bilförsäkring, naturligtvis ska betala för sin försäkring. Men en arbetslöshetsförsäkring är faktiskt något helt annat än en sakförsäkring. Arbete behöver vi för vår utkomst.

De orimliga kostnaderna för att vara medlem i a-kassan, som regeringen fördelningspolitiskt har beslutat om för att finansiera andra delar i statsbudgeten, bör regeringen på ett tydligare sätt ta ansvar för – detta för att en så stor grupp av människor inte ska hamna hos Kronofogdemyndigheten för indrivning av skulder.

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag vill påminna om några saker. Redan när vi tillträdde för ett år sedan var det 700 000 löntagare på svensk arbetsmarknad som inte hade en arbetslöshetsförsäkring. Jag har sagt många gånger förr att jag tycker att det är en dum idé att inte ha det. Det är också därför som vi utreder ett obligatorium.

Kassorna har i dag ungefär 3 ½ miljon medlemmar som faktiskt betalar avgiften. Det är naturligtvis – det vill jag också påminna om – bara de som jobbar och får jobbavdraget som dessutom har fått den förhöjda avgiften.

Sedan tar Egon Frid upp diskussionen om fördelningspolitik. Den kanske starkaste argumentationen i den frågan tycker jag handlar om att vi under den period när Egon Frids parti stod bakom regeringen, den förra mandatperioden, hade 140 nya förtidspensionärer varje dag. Sedan ett år tillbaka är det 400 personer som varje dag lämnar utanförskap och kommer in på arbetsmarknaden. Där har vi en fördelningspolitisk skillnad oss emellan som är vidunderlig. En ny person på arbetsmarknaden var fjärde minut – det är inte så illa.

När vi kommer till själva sakfrågan, fru talman, upprepar jag det som jag har sagt tidigare. Min grunduppfattning är att om man har omfattats av en tjänst, om man har haft den här försäkringen, bör man också betala för den på det sätt som är sagt.

Under de månader som det handlar om har ju den enskilde faktiskt haft tillgång till den inkomst- och trygghetsförsäkring som arbetslöshetsförsäkringen är. Man har, så att säga, haft del av försäkringsskyddet om man har blivit uppsagd. Då är det också rimligt att man betalar för den tjänst som man faktiskt har haft tillgång till.

Kassorna kan naturligtvis göra en egen bedömning. De kan välja att driva in medlen eller välja att avstå. Så har redan skett i dag. SKTF har valt att driva in pengarna medan till exempel AEA, Akademikernas erkända a-kassa, har valt att avstå. Den möjligheten finns naturligtvis. Men ur min utgångspunkt är det naturligtvis så att man, om man omfattats av en försäkring, också bör betala för den.

Slutligen vill jag, precis som i mitt inledningsanförande, påminna om den kvartsmiljard som vi har anslagit i budgeten just för att kompensera kassorna för att de får ökade kostnader i samband med de förändringar som har genomförts under det senaste året.

Anf. 11 EGON FRID (v):

Fru talman! Jag är överens med arbetsmarknadsministern om att fördelningspolitiskt är ett arbete det absolut viktigaste för att människor ska ha möjlighet till sin egen utkomst och också ha råd med det som de vill ha för sin livsföring och allt detta. Det är jag den första att instämma i.

Det är bara det att det är stora grupper i samhället som inte får de här inkomstfördelarna. Vi har fortfarande stora grupper som är utanför arbetsmarknaden, och många är fortsatt arbetslösa. Vi har gruppen arbetslösa långtidssjukskrivna, som dessutom har ökat det senaste året.

Vi vet också att Kronofogdemyndigheten är den del av samhället som snabbt läser av och märker signaler från grupper av människor som inte har tillräckligt stora inkomster för sina utgifter. Här är a-kassan ett exempel på en sådan fördyrad kostnad som regeringen har medverkat till.

Det är naturligtvis logiskt att grupper som får kompensation ska kunna se att det netto blir en liknande summa. Men grupper som inte får kompensation, grupper som har svag betalningsförmåga och grupper som redan har låga inkomster som drabbas av de extrema höjningar som det har varit frågan om när det gäller a-kassan och andra delar när det gäller livsföringen är ju någonting som regeringen måste ta ansvar för.

Då handlar det om vad regeringen kan göra för att a-kassorna inte ska behöva hota med indrivning och för att en så stor grupp inte ska hamna i den redan stora skaran av överskuldssatta. Det kan ju inte vara ett mål att människor som redan har begränsad ekonomi dessutom ska hamna hos de överskuldssatta och de med betalningsanmärkningar. De har ännu mindre förmåga och möjlighet att klara sina utgifter. Och det gäller rättigheter som andra människor har.

Det här är en fördelningspolitiskt stor och viktig fråga som regeringen måste ta ett större ansvar för. Jag hör att arbetsmarknadsministern säger att en viss kompensation har utgått till a-kassorna och att regeringen har en ambition att kompensera de arbetslösa långtidssjukskrivna från den 1 juli 2008. Men det rimliga vore ändå att den här gruppen kompenseras retroaktivt via a-kassorna. På det sättet skulle man kunna förhindra att människor hamnar hos Kronofogdemyndigheten för indrivning av skulder på grund av att de inte har kunnat klara av att betala de förhöjda avgifterna.

Anf. 12 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jobbavdraget överstiger vida den förhöjda avgiften i a-kassan, och arbetslösa ska inte betala den här avgiften. Det är det första jag vill konstatera. Det andra är att kassorna kan välja att avstå från att driva in de pengar som det handlar om. Man behöver inte hota med indrivning, men det får ju vara ett beslut som kassan fattar, som till exempel AEA har gjort.

Sedan lyfter Egon Frid fram två viktiga frågor, tycker jag. Det handlar just om personer med förtidspension eller sjuk- och aktivitetsersättning och personer som är långtidssjukskrivna och har behov av rehabiliteringsinsatser och annat för att komma tillbaka till arbetskraften. Det är i grund och botten en delvis separat diskussion som vi gärna kan ha. Men jag bara konstaterar att vi i budgeten nu i år försöker ta krafttag för att underlätta för dem som befinner sig i den typen av utanförskap att komma tillbaka.

Låt mig nämna ett exempel. Nystartsjobben har varit ett sätt att hjälpa personer som har varit långtidsborta från arbetsmarknaden att lättare komma i en anställning.

Det har gått väldigt bra på väldigt många håll, men det har inte alls varit tillräckligt många personer med sjuk- och aktivitetsersättning som har fått tillgång till nystartsjobben. Det kan jag bara beklaga, för jag hade verkligen hoppats att det skulle bli fler. Alltså försöker vi nu med att införa nyfriskjobben som i grund och botten är ett dubbelt nystartsjobb för att sänka trösklarna för den gruppen. Vi försöker med olika andra typer av insatser se till att det blir ett mjukare steg från förtidspension in på arbetsmarknaden.

Nu gled jag lite ifrån själva huvudämnet. För att svara på interpellationen igen gör jag bedömningen att kassorna inte behöver hota med in-drivning. Man kan som arbetslöshetskassa välja att avstå från det. Det är naturligtvis ett beslut som varje kassa måste fatta i förhållande till hur deras kostnadsbild ser ut och det sätt på vilket saker och ting är utformat och hanteras. Därför behöver inte den situationen uppkomma på precis det sätt som Egon Frid säger.

Vi har försökt underlätta med de 250 extra miljonerna som är ett sätt att hantera en del av de kostnader som har uppkommit under det senaste året i a-kassorna.

Anf. 13 EGON FRID (v):

Fru talman! Jag tackar än en gång för svaren, men regeringen kräver ju a-kassorna på de här skulderna som indirekt är skulder från medlem-marnas uteblivna betalning av sina medlemsavgifter till a-kassan på grund av att de inte har haft råd att betala. Min utgångspunkt är definitivt att människor vill göra rätt för sig och betala sina avgifter så långt det bara är möjligt både när det gäller a-kassa, sakförsäkringar och andra åtaganden. Men uppenbarligen har de kraftiga höjningarna drabbat eko-nomiskt svaga grupper med dålig betalningsförmåga, och det har lett till att Kronofogdemyndigheten nu ser den här enorma ökningen av skuld-satta.

Vi vet att det är deltidsarbetande, arbetslösa, långtidssjukskrivna, människor med sjukersättning och tillfällig sjukersättning. Det måste vara en rättighet och ett fördelningspolitiskt ansvar att människor ska ha möjlighet att betala sina avgifter, att avgifterna ska vara rimliga så att man kan göra det. Det är uppenbart att regeringen borde göra mer för att kompensera den här gruppen. Beslutet att täcka kostnaderna eller redu-cera kraven på den här gruppen från den 1 juli 2008 är otillräckligt. Det är rimligt att regeringen kompenserar den här gruppen med ett retroaktivt beslut för att minska kraven på a-kassorna att betala in de uppkomna skulderna.

Anf. 14 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Regeringen avser att driva in medlen från a-kassorna. Det är helt korrekt. Det är helt enkelt av skälet att de som det handlar om har omfattats av det försäkringsskydd som till huvuddelen trots allt finansie-ras via statskassan. Men kassorna kan naturligtvis själva bestämma hur de i sin tur hanterar situationen gentemot sina medlemmar. Om man vill ha möjlighet att efterskänka eller på annat sätt hantera det har man möj-lighet att göra det, precis som AEA har gjort medan SKTF, som ett ex-empel, har valt en annan väg att gå.

Jag hoppas naturligtvis att med de 250 extra miljonerna en del av trycket lyfts av a-kassorna. Därmed skulle man kunna tänka sig att han-tera situationen på ett sätt som inte nödvändigtvis drabbar den som har det allra sämst ställt allra mest.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2007/08:17 om regeringens EU-arbetsprogram och HBT-frågorna

Anf. 15 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Ulf Holm har frågat mig varför regeringen inte har med HBT-frågorna i regeringens arbetsprogram för EU-frågor hösten 2007 samt vilka initiativ jag kommer att ta för att lyfta fram frågor kring homo-, bisexuella och transpersoner i EU. Jag skulle vilja svara så här:

I regeringens EU-program för hösten 2007 lyfter vi fram några av de sakfrågor som är aktuella på EU:s dagordning. Listan är förstås inte heltäckande, och regeringen driver aktivt svenska positioner på en rad andra områden. Jag kan därför försäkra Ulf Holm att detta innebär att regeringen under hösten 2007 också kommer att driva den svenska linjen i HBT-frågor i både EU och andra internationella sammanhang.

I stora delar av världen utsätts HBT-personer för brutalt förtryck. Det är naturligtvis oacceptabelt. Vi slog fast i 2006 års regeringsförklaring att det är angeläget att stärka FN-arbetet mot kränkningar och diskriminering av HBT-personer. Det gäller fortsatt. Kränkningar och fördomar mot HBT-personer förekommer tyvärr även i Europa. Lagstiftning eller praxis som innebär någon som helst diskriminering av homo- och bisexuella samt transpersoner är oacceptabelt och måste aktivt stävjas.

Under 2008 har kommissionen aviserat att den kommer att ta nya initiativ för att motverka diskriminering även utanför arbetsmarknaden. Inom EU är Sverige pådrivande för att utöka och stärka skyddet mot diskriminering. Den svenska regeringen anser att skyddet mot diskriminering med hänvisning till sexuell läggning bör omfatta så många samhällsområden som möjligt. Därför välkomnar vi det planerade initiativet för 2008.

Inom ramen för byrån för grundläggande rättigheter driver regeringen också att homofobi ska ingå i temaområdet intolerans som är obligatoriskt för byrån att arbeta med. Vidare är det vår linje att diskriminering på grund av sexuell läggning ska ingå som ett eget temaområde för byrån att arbeta med. Det har Ulf Holm och jag samtalat om tidigare. Dessutom kan jag nämna att EU-byrån under 2007 och 2008 arbetar med en komparativ studie över den rättsliga och sociala situationen avseende homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning i EU.

Vi måste naturligtvis visa vårt engagemang för HBT-personer inte bara genom deklARATIONER och i regeringsförklaringar utan också i konkret handling. Flera statsråd och statssekreterare i den nuvarande regeringen har på plats givit sitt stöd vid olika Pridefestivaler i Europa. Jag deltog själv i Pridefestivalen i Warszawa, och statsrådet Tobias Billström var i Riga på Pride.

Låt mig avslutningsvis understryka att Sverige aktivt driver linjen att situationen för HBT-personer ägnas fortsatt uppmärksamhet inom EU, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och i FN. Vi kommer att fortsätta att påtala övergrepp mot och diskriminering av personer på grund av sexuell läggning och könsidentitet varhelst det förekommer.

Anf. 16 ULF HOLM (mp):

Fru talman! Jag tackar Cecilia Malmström för svaret. Vi var ganska många som jublade 2006 när statsminister Fredrik Reinfeldt läste upp avsnittet om HBT-personer. Jag tror att det var första gången i en regeringsförklaring som man tog upp HBT-frågorna. Hoppet var stort att man äntligen kommer att börja jobba ännu mer med det – vi har jobbat mycket med det – både i Sverige och i EU, FN och andra organ.

Men då blir besvikelsen så mycket större när det visar sig att det inte är mycket mer än prat i regeringsförklaringen 2006. I årets regeringsförklaring 2007 står det inte alls med, och nu upptäcker man i regeringens EU-arbete att det inte står ett ord om HBT-frågor, trots att du har sagt att det ska prioriteras upp och jobbas mycket aktivt med dessa frågor.

Då blir man besviken. Det måste Cecilia Malmström förstå. Vi är nu många som misstror regeringens ambitioner på HBT-området, just för att det bara är prat och ingen handling.

Det finns ganska mycket att göra på det här området. Vi vet båda att i andra delar av EU blir tyvärr HBT-personer attackerade dagligen. De vågar inte visa sin kärlek, möjligtvis på en Pridefestival men inte ens då är de säkra. Många gånger har det varit kravaller på Pridefestivalerna. Därför är det bra att statsrådet har varit där tillsammans med Tobias Billström, både i Riga och i Warszawa. Det tycker jag är väldigt bra.

Men vi måste arbeta mycket mer konkret med de här frågorna. Det skulle vara bra om regeringen lyfte fram detta som en prioriterad fråga i EU-arbetsprogrammet. Det står att syftet med EU-arbetsprogrammet är att redovisa några av de mest aktuella EU-frågorna. En av de mest aktuella frågorna i EU är ju mänskliga rättigheter, och dit hör HBT-frågorna. Om man ser att de kränks om och om igen i flera medlemsländer borde det ge en signal till regeringen att man ska lyfta upp de här frågorna. Men det görs inte.

Statsrådet har svarat att det är regeringens linje att diskriminering ska ingå som ett eget temaområde för byrån att arbeta med. Det handlar om byrån för grundläggande rättigheter som finns i Österrike. Det står dock inte att man gör det, vilka framgångar regeringen har eller i vilka sammanhang man lyfter upp det, utan man säger än en gång bara att det är ambitionen. Men vi måste börja se effekter av det.

Ministern nämner heller ingenting om att 2007 är det europeiska året för lika möjligheter för alla. Just det lyftes fram som en väldigt viktig ambitionsnivå i ett svar i en tidigare interpellationsdebatt kring HBT-frågorna. Vi har inte hört ett ord om eller sett något av detta! Inte en handling har vi sett i Sverige på det här området. Vad gör delegationen? Har man ordnat några EU-debatter i Sverige med anledning av HBT-frågorna? I svaret från statsrådet nämns inte längre någonting om denna delegation. Kanske är det ett erkännande av att det var ett misslyckande och att det var ett dåligt exempel på vad regeringen tänkte göra. Det har ju inte fått så stor effekt.

Det är slutligen jättebra att statsråd och ministrar visar engagemang för EU-frågorna genom att åka på Pridefestivaler och liknande. Men det är också viktigt att ministrar och statsråd agerar och driver frågorna även i de politiska församlingarna, på regeringssammanträden och på ministerrådsmöten i EU. Det är faktiskt det primära och det viktigaste en minister

kan göra för folket i dessa frågor, och jag önskar att Cecilia Malmström skulle göra det något mer aktivt än just nu.

Anf. 17 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag vill också tacka för svaret. Tyvärr kan jag också instämna i vad Ulf Holm sade om det allmänna jublet – jag tror att alla i HBT-samhället var väldigt tacksamma för att regeringen tog upp detta i sin första regeringsförklaring. Därefter har det dock varit tämligen tyst från regeringens sida.

Vi har mötts av vänliga hejarop från regeringen när vi har tagit upp dessa frågor. Man har sagt att det är bra att man lyfter upp frågorna, till exempel när jag tog upp och debatterade frågan om Turkiet och fånglandet i Ankara av redaktören för den tidning som jag just nu inte kommer ihåg vad den heter. Det har naturligtvis varit positivt. När vi har diskuterat Pridefestivalen i Moskva med andra och med utrikesministern har det också varit positivt. Det har alltid varit positivt, och det har varit svårt att säga vad som egentligen har gått fel. I ett avseende har det ju uppenbarligen gått fel, eftersom vi har sett få konkreta handlingar. Vad har det gett? Nåväl – man har varit på Pridefestivalen i Riga, man har varit på Färöarna – det glömde faktiskt statsrådet – man har varit i Polen, och det är jättebra!

Men problemet är att det krävs någonting mer för att flytta fram positionerna. Att visa sitt stöd symboliskt genom att åka dit är väldigt viktigt, men man måste också flytta fram positionerna. Det skulle vi göra om det gällde andra sammanhang, andra ärenden, andra frågor.

Jag undrar över en sak när det gäller ministrarnas svar. Där sägs att frågan om sexuell läggning ska ingå i byråns arbete. Men finns det då inte en risk för att detta blir en liten fråga? Polen och Lettland och vissa länder som är på väg in, till exempel Turkiet, struntar fullständigt i frågan. Finns det då inte en risk för att denna fråga kommer så långt bak i prioriteringen att den faktiskt inte kommer med?

Det förvånar mig lite grann att man inte mer aktivt har försökt göra frågan större. Man tog ju med den i regeringsförklaringen, vilket var jättebra, men därefter har vi inte sett särskilt mycket konkret från regeringen i de här frågorna.

Min fråga är kort och gott: Vad har regeringen konkret gjort? Vi vet att man har varit på Pridefestivalerna. Det är att visa solidaritet men knappast politisk handling.

Anf. 18 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag kan naturligtvis dela den frustration som Ulf Holm och Börje Vestlund känner i att det händer för lite på dessa områden. Det gör det absolut. Det händer för lite, och vi kan göra mer. Det finns fortfarande så mycket diskriminering och så många människor i Europa som inte känner sig säkra i att kunna visa sin kärlek öppet. De blir utsatta för diskriminering och *hate speech* också av ledande politiker och opinionsbildare. Det gör mig otroligt frustrerad, och jag tror att vi är helt överens om det.

Det är dock lite olyckligt att man försöker förringa det vi gör. Vi kan säkert göra mer, och vi kommer att göra mer. Det nämndes inte i regeringsförklaringen, men det var massor av saker som inte nämndes där.

Jag tror till och med att alliansfriheten föll bort. Det var ju inget politiskt ställningstagande utan statsministerns uttryck för att han ville koncentrera regeringsförklaringen till några få frågor. Det har han också har förklarat här i riksdagen. Det finns många frågor som man skulle vilja nämna, men utrymmet är begränsat.

Vi gör faktiskt ganska mycket, men det finns ingen trollformel som kan ändra detta på en kort stund. Vi har drivit mycket hårt att stadgan för de grundläggande rättigheterna i EU-fördraget ska vara bindande. Det är väldigt viktigt, inte minst att man med detta stärker möjligheten att använda diskrimineringsklausulerna med hänvisning till sexuell läggning. Vi driver på i byrån att homofobi ska vara en viktig fråga. När diskussionen om mandatet för byrån har diskuterats i Wien har Sverige föreslagit detta, både på politisk nivå och på tjänstemannanivå. Jag vet att man också arbetar med frågorna bland annat på uppmaning av Europaparlamentet, vilket vi naturligtvis välkomnar.

Vi jobbar via våra ambassader. Ambassaderna får direktiv hemifrån att jobba med dessa frågor. Det räcker ju inte med att ordna en konferens i Stockholm, utan det är viktigt att man kan jobba på plats i de länder där homofobin är utbredd. Vår personal på ambassaderna i till exempel Riga, Vilnius, Ankara, Istanbul och Warszawa jobbar med att stötta HBT-organisationer. De ordnar seminarier och försöker finansiera olika typer av evenemang för att konkret på plats visa sitt stöd. Därigenom agerar man på regeringens uppmaning.

Det europeiska rådet för lika möjligheter för alla ordnade en konferens i Göteborg strax innan sommaren där jag själv talade. Det var en ungdomskonferens med ungdomar från 30–40 olika länder. Jag tog upp HBT-frågorna i mitt tal där, och där var personer från hela världen. Man ska ha en avslutande konferens i Malmö, och jag hoppas att frågorna kommer att tas upp även där. Jag har ännu inte sett något program.

RFSL har nu fått status som rådgivande organisation inom Ecosoc i FN:s NGO-råd, vilket vi har drivit mycket hårt via våra skickliga ambassadörer och tjänstemän i New York. Det är regeringens arbete. Vi driver frågorna i OSSE, vi stöttar Europarådet och Thomas Hammarberg när han jobbar med de här frågorna och när han står värd för organisationer där.

Vi försöker trycka på kandidatländerna. Vi tar upp det i relationerna med Turkiet, och jag har även varit i Kroatien och tagit upp HBT-frågan. Där har faktiskt HBT-situationen förbättrats något, inte minst för att flera av oss har tagit upp frågorna. Det är lättare att påverka kandidatländer eftersom man då kan ställa krav mera tydligt.

Jag vill heller inte förringa det faktum att jag själv och Tobias Billström har medverkat på festivalerna. Det var såvitt jag vet första gången någonsin som en utländsk minister gått i ett lands Pridetåg, och det ger naturligtvis stöd åt dem som går där. Men det visar också att detta är en viktig fråga för den svenska regeringen. Det ger eko i pressen i dessa länder och det läses av de nationella politikerna.

Vi gör alltså inte tillräckligt, vi kan göra väldigt mycket mer, men jag tycker ändå inte att man ska förringa det arbete som görs. Jag hoppas att vi tillsammans i riksdagen och regeringen kan lyfta upp de här frågorna, för då får vi en ännu större tyngd.

Anf. 19 ULF HOLM (mp):

Fru talman! Cecilia Malmström sade att utrymmet är begränsat i regeringsförklaringen. Det är trist att det alltid är just HBT-frågor och mänskliga rättigheter som ska falla bort när utrymmet är begränsat. Jag tror inte att så många skulle ha sört om några meningar om ekonomisk tillväxt hade skurits i regeringsförklaringen och att man i stället lyft fram mänskliga rättigheter, där HBT-frågorna är en viktig del.

Jag förringar inte alls det intresse och det stöd som vissa statsråd ger till Pridefestivalerna. Det är jättebra! Det sänder en mycket viktig signal, och jag är väldigt glad över att ni har tagit dessa initiativ och åkt dit. Men det krävs också politisk handling. Om det tas upp i en regeringsförklaring sätts ändå frågan på den politiska dagordningen mycket tydligt. Det var därför många jublade när Fredrik Reinfeldt i sin regeringsförklaring 2006 just lyfte fram detta och ingav hopp.

Men hoppet har ni ju suddat bort, därför att ni tar bort frågorna från årets regeringsförklaring och lyfter inte fram att man ska prioritera dem i det första EU-arbetsprogram som jag har sett från den nya regeringen. Och det beklagar jag verkligen.

Sedan är det givetvis jättebra att Sverige driver på temaområdet i byrån för grundläggande rättigheter. Det är jättebra att man verkligen gör det. Jag förringar det inte alls.

Samtidigt kan jag konstatera att vi i våras, jag tror att det var i mars, hade en interpellationsdebatt där jag ansåg att Sverige borde driva på för en HBT-pakt men där Cecilia Malmström i halva sin argumentering sade att vi har en delegation för mänskliga rättigheter som ska jobba väldigt aktivt under Europeiska året för lika möjligheter för alla. Med lite tur kommer ministern ihåg i alla fall ett möte före sommaren och kanske ett som kommer före juluppehållet.

Är det insatsen man gör under ett helt år, två konferenser? Det är inte mycket att skryta över. Jag är glad att Cecilia Malmström har varit på den konferens som har varit och att hon där lyfte fram just HBT-frågorna. Det är jag jätteglad för. Men när det gäller att verka mer för de här frågorna finns mycket övrigt att önska.

Det som jag tycker att Sverige borde driva på för är just en sorts HBT-pakt. Historien är att Sverige två gånger tidigare i EU har presenterat sådana här pakter, en för jämställdhet och en ungdomspakt, just för att flytta upp frågorna på den politiskt högsta nivån, det vill säga till stats- och regeringscheferna. Där tror jag tyvärr inte att HBT-frågor diskuteras särskilt ofta. Genom att Sverige skulle lyfta upp den här frågan på den nivån skulle det sända en otrolig signal. Men det är kanske så att den här regeringen precis som den förra inte vågar prata om HBT-frågor på ministerrådsmöten eller med stats- och regeringscheferna. Det är kanske så, för hittills har vi inte sett någonting.

Vi skulle kunna ta initiativet. Jag erkänner att jag kanske inte kräver att det ska vara till toppmötet i december, för jag tror att det behövs en del fotarbete innan man lägger fram förslag om en sådan pakt. Men man skulle kunna sätta i gång, och vi skulle kunna utnyttja de möjligheter vi har att påverka de olika EU-länderna just för att lyfta fram de här frågorna. Det skulle sända ut en väldigt tydlig signal att Sverige jobbar för de mänskliga rättigheterna, jobbar för HBT-frågorna. Tyvärr sänds inte den signalen i dag.

Anf. 20 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Låt mig inledningsvis säga att jag är väldigt tacksam och jag tror att vi alla är tacksamma för de handlingar som faktiskt utförs. Men låt mig peka på några saker.

I just EU är kanske inte HBT-frågor i något större sammanhang en gemensamhetsfråga. Det är nog ingen tvekan om att det är på det sättet. Men det finns en annan EU-fråga som jag kan väldigt bra, och det är transporter. Trafiksäkerhet är inte heller någon gemensamhetsfråga i sig. Där har Sverige ändå gjort fantastiska insatser, både den förra regeringen och den nuvarande som fortsätter att på ungefär samma sätt driva de här frågorna väldigt aktivt för att få alla länder med sig åt ett visst håll. Det gäller flera olika frågor men kanske framför allt nykterhet i trafiken och några andra sådana frågor. Jag tycker att det är väldigt bra att vi har den kontinuiteten när det gäller de svenska ståndpunkterna.

Här har man väldigt få exempel på konkreta förslag. Ecosoc pekar ministern på. Det är riktigt, men det är inte så ofta man prövar nya medlemmar i Ecosoc. De senaste två tre gångerna, i alla fall två gånger är jag helt säker på, har också regeringen, oavsett politisk färg, stått bakom och arbetat på detta. Jag tycker att det är bra att man har fortsatt det ganska goda arbetet.

Det jag fortfarande saknar är konkreta saker, som vilka politiska förslag när det gäller HBT-frågor som man faktiskt har tagit upp i råden, för det är framför allt i ministerråden som regeringen kan vara med och påverka. Det är väl det som är problemet. Om de inte finns med i programmet, och ministern kan naturligtvis värja sig mot det, borde de i alla fall finnas med genom att man har lagt fram tydliga, konkreta politiska förslag. Men det finns det inte mycket av i den redovisning som ministern har gjort, vad jag kunde notera i alla fall.

Anf. 21 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Tack för den här väldigt viktiga debatten! Vi har ju fört den förut så vi har haft anledning att samtala om de här sakerna tidigare. Jag vill bara understryka det jag sade: Det fanns inte med i regeringsförklaringen men statsministern var mycket tydlig, både inför kammaren och sedan i sina kontakter med medierna. Det är mycket som inte står, men det som han sade i regeringsförklaringen den 6 oktober 2006 gäller fortfarande. Det betyder att vårt engagemang, vår uttryckliga vilja att lyfta upp HBT-frågorna är oförändrad. De finns med i den ledande regeringsförklaring som gäller för alliansens arbete under fyra år. Detta uttalande står statsministern och hela regeringen bakom.

Jag kan bara beklaga att Börje Vestlund och Ulf Holm inte tycker att vi gör tillräckligt och att det som jag ändå radade upp, som jag tyckte var några konkreta frågor, inte räckte. Nej, det gör det naturligtvis inte. Jag är den första att säga det. Vi måste göra mer. Vi måste hitta forum för att kunna driva de här frågorna.

När kommissionen nu kommer att lägga fram förslag på utökade initiativ för att motverka diskriminering utanför arbetsmarknaden, för det är där man har koncentrerat sig, kommer Sverige att lyfta fram HBT-frågorna. Det är så man arbetar inom EU. Det vet ju ni. Det finns förslag inom en gemensam rättsgrund och det är utifrån dem man påverkar. Jag vet inte exakt när det blir, om det blir i början av nästa år, men då ska vi

driva att HBT-frågor som grund för diskriminering finns med också utanför arbetslivet. Jag vet att det här är en otroligt viktig fråga, och vi kommer att vara aktiva.

Pakten har Ulf Holm och jag samtalat om tidigare. Jag tycker att det är en trevlig idé. Jag tycker verkligen det. Jag är bara så rädd att det inte blir mer än just ord. Ulf Holm säger själv att det blir mycket ord kring detta. Man har en familjepakt som tyskarna har drivit igenom. Man har ungdomspakt och jämställdhetspakt. Man lyfter fram frågorna tillfälligtvis, men sedan landar de liksom ingenstans utan de finns bara med och man hänvisar till dem i protokollen.

Vi märker själva med jämställdhetsfrågorna, som vi precis har diskuterat på ett annat möte innan jag kom hit, att vi måste hitta andra former för att se till att de ”mainstreamar”, som det heter på nysvenska, alltså genomsyrar arbetet på ett annat sätt. Det räcker inte att ha en pakt. Jag är lite rädd att man på något sätt, och jag tror att jag sade det förra gången också, begraver frågorna där i stället för att jobba med dem kontinuerligt och se till att de genomströmmar hela lagstiftningsarbetet i kommissionen. Det är så vi i alla fall inledningsvis ska försöka att driva dem.

Sedan är det viktigt att stadgan kommer på plats. Då blir det ett förstärkt skydd. Det är väldigt viktigt när den implementeras och fördraget ratificeras så att man faktiskt får ett utökat skydd mot diskriminering med hänvisning till sexuell läggning. Och det kommer vi att verka för. Vi kan säkert göra mer, men jag tycker ändå inte att man ska förakta det arbete som vi gör.

Vi gör också en hel del på biståndsområdet där frågor om sexuell läggning finns med som en prioriterad uppgift. Jag är säker på att biståndsministern kan berätta mer om detta. Vi försöker att ha det på agendan på det stora politiska fältet inom alla frågor, i EU-samarbetet men också internationellt. Det är som sagt viktigt att den här debatten förs. Det är viktigt att ni fortsätter att påminna oss, men jag vill att ni ska veta att vi fortsätter att driva de här frågorna, ibland mera publikt, ibland mindre publikt. De finns ständigt på agendan, och vi försöker ta alla tillfällen i akt att lyfta in dem i de frågor där det kan vara relevant.

Anf. 22 ULF HOLM (mp):

Fru talman! Interpellationen gällde, fast så får man inte ställa frågan, varför HBT-frågor inte finns med i EU-arbetsprogrammet och vilka initiativ ministern kommer att ta. Det är den fråga man får ställa i en interpellation. Och jag tycker inte att jag har fått ett riktigt svar på frågan varför HBT-frågor inte finns med i EU-arbetsprogrammet. Det handlar väl om prioriteringar.

Är det så att regeringen kollektivt tar beslut om detta får man bara försöka heja på Cecilia Malmström så att hon får ökat stöd inom regeringen så att det i nästa EU-arbetsprogram får stå med att man just ska lyfta fram HBT-frågorna. Jag tror ju själv att Cecilia Malmström personligen kan tänka sig att driva de här frågorna mycket tydligare. Uppenbarligen finns inte det stödet i regeringen. Det är därför man inte vågar lyfta fram dem.

Det är precis som vi har varit inne på tidigare, det kan vara känsligt i vissa regeringar att lyfta fram de här frågorna. Då är det alltid fråga om på vilket sätt man ska göra det. Man kan, som Cecilia Malmström säger, gå ambassadvägen och indirekt hålla konferenser i landet på ambassadens initiativ eller med ambassadens hjälp eller också kan man välja att lyfta fram dem på ministerrådsmöten. Båda sätten tror jag är bra.

Ett förslag som jag har lyft fram är en HBT-pakt. Man kan säga att argumentet mot det är att den kanske försvinner efter något år. Men i dag finns inte HBT-frågor alls på EU-agendan.

Hade man en HBT-pakt skulle det åtminstone komma upp under två år en diskussion om HBT-frågorna, vilket jag kan tycka kanske vore bättre än ingenting alls. Den frågan får vi återkomma till lite längre fram.

Jag vill i alla fall tacka Cecilia Malmström för de initiativ och de saker som hon har gjort hittills i HBT-frågorna och hoppas att vi kan få se ännu mer, för det behövs ännu mer initiativ i den här frågan så att Sverige kan driva den både i EU och i FN.

Anf. 23 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag har fortfarande, med all respekt, inte riktigt lärt mig regelverket. Jag trodde att mitt förra anförande var det sista, så jag har inte så mycket att tillägga.

Jag vill tacka Ulf Holm och Börje Vestlund för den här debatten och upprepa att även om det inte står i alla sammanhang finns frågan kvar. Det är inte bara jag som driver den utan också övriga statsråd. Vi kommer säkert att få anledning att återkomma till den här diskussionen i riksdagen, och vi kommer att, på de sätt som det är möjligt inom EU-samarbete och annat internationellt samarbete, fortsätta att driva de här frågorna.

Jag vill tacka så mycket för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2007/08:19 om regler för utgrävningskostnader

Anf. 24 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Christian Holm har frågat mig vad jag avser att göra för att förhindra att markägare tvingas stå för oförutsedda och avsevärda kostnader för arkeologiska utgrävningar vid byggnationer på sin egen mark.

Vi har i Sverige, genom lagen om kulturminnen med mera, ett starkt skydd för vårt kulturarv. Utgångspunkten i lagen är att ansvaret för vårt kulturarv delas av alla, och det tycker jag är bra.

Frågan om ansvaret och den enskildes kostnader i samband med arkeologiska utgrävningar är ständigt aktuell i såväl riksdagens som regeringens arbete. Frågan berör många samhällsområden: kultur, den fysiska samhällsplaneringen, näringsliv och även enskilda företagare. Riksdagen har många gånger tagit ställning i frågan och kommit fram till att Sverige fortsättningsvis ska ha kvar det starka skyddet för vårt kulturarv, i detta

fall skyddet för fornminnen. Det finns i dag inga planer på att ändra lagen.

Det finns däremot andra förändringar som kan göras och som kan leda till att förhållandena på den uppdragsarkeologiska marknaden fungerar mer tillfredsställande, bland annat genom att man skapar förutsättningar för en effektiv konkurrens. Regeringen har därför aviserat i budgetpropositionen för 2008 att man avser att göra en analys för att pröva det nuvarande undantaget från lagen om offentlig upphandling i 2 kap. i lagen om kulturminnen. Denna analys ska sedan ligga till grund för regeringens fortsatta ställningstaganden i frågan.

Anf. 25 CHRISTIAN HOLM (m):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka kulturministern för ett snabbt och bra svar på min interpellation. Anledningen till att jag skrev den här interpellationen är att jag anser att frågan om kostnader vid utgrävningar på många områden utgör ett problem. Jag är väl medveten om att vi har ett ansvar för vårt kulturarv. Det tycker jag är bra, och det ska vi ta.

Men i Värmland, där jag bor, finns i dag ett antal konkreta exempel på där det här utgör ett problem, och det är klart att det finns också i andra delar av vårt land. Ett exempel som jag vill peka på är en jordbrukare som vill expandera sin verksamhet. På grund av utgrävningar på den mark där han vill bygga kommer kostnader att uppstå, både direkta kostnader som är förknippade med själva utgrävningen och kostnader på grund av förseningar i byggnationerna.

Jag tycker givetvis att det är olyckligt att sådana här situationer uppstår. Samtidigt är det så att när man gör utgrävningar och hittar arkeologiska föremål tillfaller föremålen staten. Då tycker jag att den rimliga ordningen borde vara den att det är staten som bär kostnaderna.

Jag är medveten om att länsstyrelsen kan bevilja bidrag för utgrävningarna, men om kostnaderna då överstiger den faktiska utgrävningskostnaden riskerar markägaren att få stå till svars för väsentliga kostnader. Jag anser inte att det är en rimlig ordning. Därför ville jag belysa den här frågan.

Anf. 26 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru talman! Tusen tack till kulturministern för svaret till Christian. Christian väcker en väldigt viktig fråga. Vi har sett flera olika exempel, men särskilt ett som har berört oss ganska ordentligt. Jag har själv varit på plats på Värmlandsnäs, näset som sticker ut i Väneren tydligt på svenska kartan. Här finns många gamla fynd, väl värda att bevara. Ett av dessa blev föremål för en utgrävning förra året. Det var tillvägagångssättet som jag egentligen reagerar på, inte att det finns en stark lag som skyddar våra fornminnen, utan det var tillvägagångssättet som vi kan fundera över. Ianspråkstagandet gällde egentligen bara någon meter av själva skeppssättningen, inte i skeppssättningen. Ändå väljer myndigheten att gräva ut hela skeppssättningen och därefter skicka faktura till ägaren av gården.

Inte nog med att intrånget är stort och det sker en stor förändring på gården. Den miljö som man är van att leva i och som är månghundraårig försvinner, av en orsak skapad av markägaren, gårdsägaren, men inte av vilja. Det är det som är problemet. Lagen är riktig. Den ska skydda våra fornminnen och våra kulturminnen, det är viktigt. När det finns uppsåt ska man naturligtvis följa lagen och straffa.

I det här fallet kände vi att det går stick i stäv med landsbygdsföretagarnas utvecklingsmöjligheter. På alliansbänken har vi funderat över, och Christian tog initiativet, hur vi framdeles kan underlätta för landsbygdsföretagande. Det här kan vara ett hinder. Men med rätta idéer kan vi hjälpa till.

Jag har förstått att det har förts diskussioner. Jag är ledamot i miljö- och jordbruksutskottet, och efter att ha varit på gården tog jag kontakt med jordbruksministern och fick höra att det sker en dialog mellan departementen – Jordbruks-, Miljö- och Kulturdepartementen. Jag tror att det är alldeles avgörande om vi fortsatt ska kunna ha en bra utveckling.

De kollektiva nyttigheterna finns, och en är att bevara till exempel ett beteslandskap runt en skeppssättning som vi har vant oss vid att ha i vår närmiljö och kultur. Ägandet och ansvaret övergår till gemensamt ansvar, men äganderätten är viktig, menar vi, i den här landsändan. Vi vill stärka den.

En fundering är om man ska väga in proportionalitetsprincipen i sammanhanget. Den väger väldigt tungt och ska så göra för att skydda varje enskild EU-medborgare. Med rätt myndighetsutövning kan vi komma långt, mycket längre än vi kanske tidigare gjort. Då behöver det kanske inte heller alla gånger vara kostnadsfrågan som styr det hela.

Tusen tack igen för svaret. Vi ser fram emot fortsatt arbete i frågan. Att myndighetsutövning blir mer likvärdig över landet så att det inte skiljer sig mellan länsstyrelser tror vi också är väldigt viktigt.

Anf. 27 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Tack till interpellanten och meddebattören för att de har tagit upp frågan. Den är, som ni säger, inte helt enkel. Här är intressen som står mot varandra. En av alliansregeringens främsta prioriteringar är att värna och vårda kulturarvet. Samtidigt har vi äganderätten och ett önskemål om att landsbygden ska kunna utvecklas. Därför är det, som Erik Eriksson tog upp, intressant med den dialog som vi har börjat föra mellan Miljödepartementet, Jordbruksdepartementet och Kulturdepartementet. Här finns nämligen en hel del stötestenar och åtskilligt som man skulle kunna komma till rätta med.

Jag vet också, efter att jag har fått mitt underlag, att ett antal motioner, bland annat från fru talman själv, Birgitta Sellén, tar upp de här frågorna. De är alltså inte nya, utan jag tror att nästan samtliga partier har lyft fram frågan om kostnaderna och hur de slår under relativt många år. Som jag sade i mitt första inlägg har beslutet från såväl riksdagen som regeringen varje gång landat i att lagen står fast. Men det innebär inte att man inte ser problemen.

Den granskning som Riksdagens revisorer har gjort är betydelsefull. Nu pågår ett arbete för att som ett första steg se hur man kan förbättra konkurrensen på området genom att frikoppla den arkeologiska delen hos Riksantikvarieämbetet. Det är diskussionen som gäller lagen om offentlig upphandling som först måste redas ut. Det finns också en text i budgetpropositionen om detta.

Samtidigt som jag är medveten om att det här är ett problem är det naturligtvis glädjande att vi upptäcker allt fler fornlämningar. Det visar att vi har ett rikt land, inte minst på kulturminnen.

Så kommer vi till frågan att det är någon som måste bära kostnaden när en sådan här exploatering ska göras, och det är naturligtvis den som i någon mening har mest att vinna på det. Någon kanske vill bygga bostäder eller vad det nu kan vara. De främsta exploatörerna här är ju inte enskilda, även om de är en viktig del och föremål för diskussionen, utan det är Vägverket och Banverket. I någon mening står ju staten så att säga bakvägen för de stora kostnaderna.

Det är ett nationellt intresse att värna fornlämningarna. Det handlar ju inte bara om oss som lever nu utan också om barn och barnbarn, och kulturarvet är otroligt viktigt. Vi lärt oss mycket om historien genom att vi har kvar det som vi nu kan forska kring.

Det går att få bidrag, precis som ni var inne på, och det finns naturligtvis begränsningar vad gäller kostnader. Man ska inte behöva stå för kostnaderna om man upptäcker en fornlämning som man inte tidigare kände till. Men visst är vi medvetna om att kostnaderna är höga och att det ser väldigt olika ut inom landet. Konkurrensen fungerar inte tillfredsställande, så det finns mycket att göra.

Även om det inte finns planer i dag på att ändra lagen, kan jag lova att vi kommer att följa detta. Ett första steg blir, förutom att se över detta med konkurrensmöjligheterna, att ha en fortsatt diskussion mellan de olika departementen för att se vad man kan göra den vägen. Räcker inte det får vi återkomma.

Anf. 28 CHRISTIAN HOLM (m):

Fru talman! Som kulturministern så väl belyser det är det en viktig fråga. Det är en viktig fråga för äganderätten och det är också en viktig fråga för kulturarvet.

Jag ville lyfta fram den här viktiga frågan för att vi inte ska få en situation där en markägare som upptäcker en fornlämning ser till att gräva över den så fort som möjligt bara för att han eller hon är rädd för att få en ökad kostnad. Det finns också den aspekten på detta.

Det känns betryggande att det finns en dialog mellan både departement och ministrar. Jag hoppas att vi med den här debatten har belyst frågan lite extra och tryckt på från riksdagens sida.

Därmed är jag nöjd med svaret och tackar så mycket för debatten.

Anf. 29 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru talman! Helt kort måste jag få säga att jag är väldigt glad att ministern visar sig så kunnig i ämnet och inläst i frågan. Det känns bra att ni redan har haft en dialog. Jag visste inte om att det hade skett mellan alla de tre departementen. Det är glädjande. Det är en grundförutsättning för att vi som medborgare ska känna oss trygga. Oavsett vilken roll vi har,

om vi är förtroendevalda politiker, lantbrukare eller endast medborgare utan ett enskilt ägaransvar, har vi ett kollektivt ansvar. Jag är väldigt glad över att den insikten finns här. Det borgar för att vi kan fatta kloka beslut framöver.

Lagen i sig kanske inte behöver förändras så mycket, om det nu behövs, men att göra en översyn är väl alltid klokt. Däremot måste vi få myndighetsutövningen, som kan vara så olika, att bli mer enhetlig och mer human, om jag får uttrycka mig så, för att en medborgare inte ska sparka bakut. Det viktiga är att medborgarna förstår våra beslut och myndighetens handlande. Det är jag övertygad om att våra svenska medborgare gör om vi har väl genomarbetade förslag och går till väga på rätt sätt.

Det finns ett gott exempel, Uppsala domkyrka, där man nu har återbegravt ett hundratal kroppar beroende på en renovering av kyrkan. Det visar tydligt att kyrkan är klok på den här punkten. Man har för all del jobbat länge med den här frågan.

Det finns goda exempel, fru talman, och dessa tycker jag att vi kan lära oss av och ta med oss i arbetet. Det är viktigt att inte någon del av Sverige ska behöva stanna i utveckling beroende på lagar som vi inte kan hantera. Lagarna kan vi hantera om vi hjälps åt.

Tusen tack för svaret.

Anf. 30 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Det verkar som att vi är överens om både vikten av att vi värnar kulturarvet och att det är viktigt att vi har en kulturminneslag.

Vi är också, som jag kan tolka det, väl överens om att konkurrensen behöver bli betydligt bättre. Det finns flera uppdrag i dag till privata aktörer, men här behöver väldigt mycket hända. Det ser också olika ut i de olika länen. Det är svårt för många privata aktörer att få uppdrag i län där de inte är etablerade. Här finns absolut en hel del som vi kan fortsätta att arbeta för.

Sedan handlar det också om det som Erik A Eriksson var inne på, det vill säga om att bli bättre på att informera om vad som faktiskt sker. Dels måste vi förhindra att det blir så att någon, som interpellanten sade, skyfflar över en fornlämning av risk för att dra på sig kostnader – jag inser att det problemet finns – dels behövs mer information inte minst när det gäller fornlämningar och skogsbruket, där man av oaktsamhet och framför allt okunskap förstör en hel del. Det finns alltså flera sidor i det här.

Men jag är medveten om problemet. Vi följer detta, och jag lovar att vi också kommer att ha en diskussion med länsstyrelserna för att få en så pass enhetlig syn och bedömning av det här som tänkas kan. Jag hoppas att vi får möjlighet att ta upp diskussionen igen längre fram under mandatperioden och då se att det faktiskt har hänt en hel del positivt. Det är min förhoppning.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Propositioner
2007/08:6 Övergångsbestämmelserna till polisdatalagen
2007/08:8 TV – tillgänglig för alla Tillstånd för digital marksänd TV
2007/08:9 Fortsatt giltighet av 1952 års tvångsmedelslag och lagen om
hemlig kameraövervakning

10 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 28 september

2007/08:29 Statliga utredningar och kommittéer

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

den 2 oktober

2007/08:30 Svenskt kärnbränsle till Sellafield

av *Wivi-Anne Johansson* (v)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:31 Experimentverkstad i utnämningsspolitiken

av *Berit Andnor* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:32 Äktenskaps- och partnerskapsutredningen och utredningsväsendet i allmänhet

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Interpellation 2007/08:29 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 2 oktober.

Interpellationerna 2007/08:30–32 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 oktober.

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 28 september

2007/08:27 Politiskt ledarskap i rovdjursfrågan

av *Tina Ehn* (mp)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:28 Rikstäckande system med ambulanshelikoptrar
av *Barbro Westerholm* (fp)
till försvarsminister *Sten Tolgfors* (m)

Prot. 2007/08:8
2 oktober

den 2 oktober

2007/08:29 Sveriges initiativ på IT-området

av *Désirée Liljevall* (s)
till statsrådet *Åsa Torstensson* (c)

2007/08:30 Jämställdhet i vården

av *Tina Acketoft* (fp)
till socialminister *Göran Hägglund* (kd)

Frågorna 2007/08:27 och 28 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 2 oktober.

Frågorna 2007/08:29 och 30 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 oktober.

12 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmäldes att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 28 september

2007/08:6 Gotlandstrafiken

av *Krister Örnfjäder* (s)
till statsrådet *Åsa Torstensson* (c)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 2 oktober.

13 § Kammaren åtskildes kl. 14.58.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till trafikutskottet	1
3 § Meddelande om frågestund	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
5 § Svar på interpellation 2007/08:3 om förbud mot azofärger.....	4
Anf. 1 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	4
Anf. 2 GUNVOR G ERICSON (mp).....	5
Anf. 3 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	6
Anf. 4 GUNVOR G ERICSON (mp).....	6
Anf. 5 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	7
Anf. 6 GUNVOR G ERICSON (mp).....	8
Anf. 7 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	8
6 § Svar på interpellation 2007/08:5 om arbetslösa och långtidssjukskrivna med ärenden hos kronofogden	9
Anf. 8 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	9
Anf. 9 EGON FRID (v).....	10
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	11
Anf. 11 EGON FRID (v).....	11
Anf. 12 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	12
Anf. 13 EGON FRID (v).....	13
Anf. 14 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	13
7 § Svar på interpellation 2007/08:17 om regeringens EU- arbetsprogram och HBT-frågorna.....	14
Anf. 15 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	14
Anf. 16 ULF HOLM (mp).....	15
Anf. 17 BÖRJE VESTLUND (s)	16
Anf. 18 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	16
Anf. 19 ULF HOLM (mp).....	18
Anf. 20 BÖRJE VESTLUND (s)	19
Anf. 21 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	19
Anf. 22 ULF HOLM (mp).....	20
Anf. 23 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	21
8 § Svar på interpellation 2007/08:19 om regler för utgrävningskostnader.....	21
Anf. 24 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m).....	21
Anf. 25 CHRISTIAN HOLM (m).....	22
Anf. 26 ERIK A ERIKSSON (c).....	22
Anf. 27 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m).....	23
Anf. 28 CHRISTIAN HOLM (m).....	24

Anf. 29 ERIK A ERIKSSON (c).....	24	Prot. 2007/08:8
Anf. 30 Kulturminister LENA ADELSON		2 oktober
LILJEROTH (m)	25	<hr/>
9 § Bordläggning.....	26	
10 § Anmälan om interpellationer.....	26	
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	26	
12 § Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	27	
13 § Kammaren åtskildes kl. 14.58.....	27	